

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 60
від 12 березня 2021 року

Про проект Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України
щодо активізації діяльності наукових парків”
(реєстр. № 4236 від 20.10.2020)

Комітет з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків” (реєстр. № 4236 від 20.10.2020, Кабінет Міністрів України) та зазначає таке.

Згідно з пояснювальною запискою метою прийняття проекту законодавчого акта є підвищення ефективності здійснення науковими парками (далі – НП) інноваційної діяльності та комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних розробок).

Проблемою, що потребує розв’язання визначено те, що наукові парки ще досі не виступають ефективним інструментом впливу на розвиток інноваційних процесів. Причинами цього є: нечітко визначено правовий статус та організаційно-правову форму НП; складний та довготривалий процес їх створення; обмеження на внески до статутного капіталу; не конкретизовано участь НП у процесі комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок; складність взаємодії між закладом вищої освіти/науковою установою та НП; відсутність власної інфраструктури та складність з орендою приміщення, обладнанням тощо; не визначено чіткий механізм виконання проектів НП; обмеженість джерел їх фінансування тощо.

У зв’язку з цим законопроект пропонується:

1) чітко визначити правовий статус НП, їх організаційно-правову форму, чітко окреслити їх завдання та мету задля підвищення їх ролі та покращення інноваційної діяльності ЗВО та наукових установ;

2) надати право засновникам створювати НП без погодження із центральними органами виконавчої влади (надати автономію ЗВО та науковим установам щодо питання створення НП);

3) надати право НП самостійно встановлювати напрями діяльності без затвердження їх центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну

політику у сфері наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу (передачі) технологій;

4) встановити, що у разі виходу ЗВО та/або наукової установи, за участі яких було створено НП, зі складу засновників, НП підлягає ліквідації;

5) надати можливість ЗВО та/або науковій установі-засновнику надавати приміщення для розміщення НП на таких умовах оренди, як для бюджетних установ;

6) надати можливість ЗВО та науковим установам, які створені за законодавством іншим, ніж законодавство України, а також таким ЗВО приватної форми власності брати участь у формуванні статутного капіталу НП у будь-якій формі (тобто шляхом внесення як матеріальних, так і нематеріальних активів);

7) включити до переліку джерел фінансування НП також і гранти, кредити, поворотну фінансову допомогу.

Авторами зазначено, що проект акта було погоджено з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством фінансів України, Фондом державного майна, Державною регуляторною службою України, отримано висновок Міністерства юстиції України із зауваженнями щодо недотримання вимог нормопроєктувальної техніки, які враховано.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, розділяючи актуальність порушеного у законопроекті питання, визначило за доцільне висловити щодо його змісту низку зауважень та пропозицій.

Зокрема, вказано, що у законопроекті присутня низка термінологічних вад, які не сприятимуть однозначному тлумаченню та застосуванню правових норм. Доцільно визначити мінімальний розмір частки закладу вищої освіти та/або наукової установи у створюваному господарському товаристві для віднесення його до НП.

Припис нової ч. 4 ст. 5 Закону, за яким НП повинен мати програму розвитку, де визначаються мета, пріоритети, стратегічні цілі, конкретні кроки щодо їх реалізації, очікувані результати та показники їх виконання, не відповідає принципу юридичної визначеності правової норми та не дозволяє встановити, хто та на якому етапі розробляє та затверджує вказану програму розвитку.

Невизначеним є співвідношення між переліком пріоритетних напрямів діяльності НП та програмою розвитку, де визначаються мета, пріоритети, стратегічні цілі, конкретні кроки щодо їх реалізації, очікувані результати та показники їх виконання, затвердження якої передбачено новою ч. 4 ст. 5 Закону. Крім цього, згідно з оновленою ч. 3 ст. 5 Закону мета та напрями діяльності НП визначаються також в його статуті. Окрім того неможливо чітко визначити, за яких умов та в яких випадках держава здійснюватиме фінансування експертизи інноваційних проектів.

Окремі положення законопроекту не узгоджуються з вимогами ст. 19 Конституції України щодо визначення способу здійснення повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх

посадовими особами виключно Конституцією та законами України, та не враховує вимоги наявності достатніх і завершених правових механізмів реалізації положень, як того вимагає принцип правової держави. Законопроект також має вади техніко-юридичного характеру.

Автори законопроекту вказали, що **Національна академія наук України** висловила зауваження, які було враховано частково. Комітет отримав експертний висновок Державної установи “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, у якому визначено, що законопроект реєстраційний номер 4236 є перспективним і може бути прийнятим з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій. Зокрема, до законопроекту слід включити або узгодити окремі норми, які потребують вдосконалення, у тому числі щодо визначення термінів “замовники продукції наукового парку”, “транснаціональний науковий парк”, “комерціалізація результатів науково-технічної діяльності”, “проект наукового парку”. Визначено необхідність внесення комплексних змін та уточнень щодо організаційних засад створення та діяльності наукового парку. Основні функції наукового парку, визначені ст. 4 Закону України “Про наукові парки”, є розпливчастими і потребують уточнення і доповнення. Також потребує уточнення ст. 5 щодо установчих документів, доповнення ст. 7 щодо створення наукового парку, ст. 19 з питань оподаткування ввізним митом наукового, лабораторного і дослідницького обладнання, комплектуючих та матеріалів для виконання проектів наукових парків., роз’яснення положень ст. 17 щодо майнових прав на технології та об’єкти права інтелектуальної власності, розширення джерел фінансування наукового парку у ст. 21. Наведені конкретні доповнення до законів України “Про освіту” та “Про наукову та науково-технічну діяльність”, які мають вплив на діяльність наукових парків.

Комітет також отримав експертний висновок **Інституту Законодавства Верховної Ради України**, у якому погоджуючись із необхідністю удосконалення національного законодавства у цій сфері, висловлено ряд пропозицій та зауважень до законопроекту, частина з яких співпадає з висновками НАН України. Зокрема, визначено за доцільне вдосконалення термінологічних визначень до статті 1 Закону України “Про наукові парки”, уточнення ст. 1 та доповнення ст. 14 Закону України “Про інноваційну діяльність” визначенням інноваційного продукту, продукції, послуги, що відповідає критеріям економіки 4.0. Частина 6 ст. 16 Закону України “Про наукові парки” доцільно було би доповнити положенням щодо права ініціювання центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу технологій за результатами моніторингу реалізації проектів наукових парків, припинення діяльності інноваційного проекту, що реалізується за підтримки держави. Частина 9 статті 17 цього Закону пропонується вилучити, як таку, що обмежує конституційне право на звернення до суду щодо будь-якого порушення прав, а не тільки тих випадків, які визначено у пропонованій редакції – “вимог частин третьої - восьмої статті 17”.

До законопроекту реєстр. № 4236 Комітетом отримано експертні висновки від голови Ради Асоціації ректорів вищих технічних навчальних закладів України, ректора Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського” Михайла Згуровського, президента ГО “Спілка ректорів вищих навчальних закладів України”, в.о. ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Леоніда Губерського, Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, у яких було підтримано ініціативу Уряду щодо вдосконалення законодавства з діяльності наукових парків та внесення відповідного нормативного акта, проте висловлену низку зауважень та пропозицій, що варто врахувати під час його доопрацювання.

Також до Комітету було надіслано детальний аналіз, пропозиції та зауваження до законопроекту від Державної наукової установи “Київський академічний університет” НАН України та МОН України, які розроблені Олександром Антонюк - радником з розвитку та інновацій при дирекції цієї установи на підставі вивчення міжнародного та вітчизняного досвіду роботи та створення наукових парків у рамках виконання відповідного німецько-українського проекту за підтримки Міністерства освіти і науки ФРН.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом дійшов висновку, що проект акта не суперечить цілям Угоди про асоціацію та міжнародно-правовим зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції.

Під час розгляду законопроекту р.н. № 3257 на засіданні підкомітету з питань науки та інновацій Комітету 15.02.2021 визначено за доцільне доопрацювати законопроект з метою комплексного вирішення питання вдосконалення законодавчого регулювання діяльності наукових парків, у тому числі врахування існування окремого Закону України “Про науковий парк “Київська політехніка”, та прийнято рішення пропонувати Комітету рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків” (реєстр. № 4236 від 20.10.2020, Кабінет Міністрів України) за результатами розгляду в першому читанні повернути суб’єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання для врахування зазначених вище експертних висновків та пропозицій, а також рекомендувати Кабінету Міністрів України терміново створити робочу групу із залученням народних депутатів України – членів Комітету, представників секретаріату Комітету, експертів, зокрема тих, що надали Комітету експертні висновки, керівників наукових парків для оперативного доопрацювання законопроекту.

Заслухавши інформацію представника Кабінету Міністрів України, Голови підкомітету з питань науки та інновацій Колуха В.В., обговоривши це питання та враховуючи пропозицію Міністерства освіти і науки України, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:

1. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків” (реєстр. № 4236 від 20.10.2020), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову підкомітету з питань науки та інновацій Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій В.В.Колюха.

Голова Комітету

С.В. Бабак